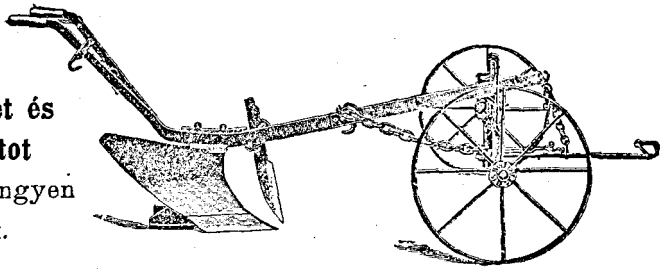

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
árajánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

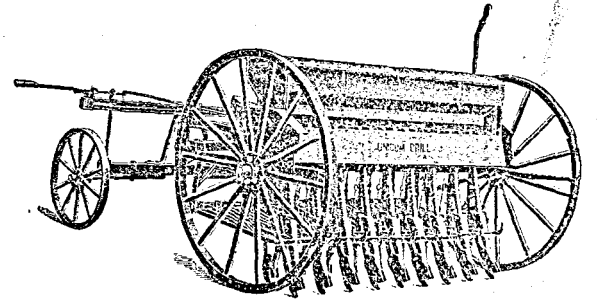
A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott
„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerősükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

Májerszky Barnabás
gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben. 1093

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Attól a legfontosabb árak mellett ajánlatotnak

Locomobill és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2, egész 12 lóerőig,
Északmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhera cséplők, tisztító-rosták,
konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planot Jr, kapátók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morszálók, darálóok,
ürtő-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldelnek.

HERMANN E.

VARRÓGÉPEK!

Varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel
ellátva 30—50 forintig. Egy karikahajós 65—80 forintig
Egy Central Bobbin 86—90 forintig. Eredeti Hove C.
Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York,
Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye:
Hetente vagy havonta részletfizetésre is vásárolhatók.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden
mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan
eszközöltetnek.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90
frt. Kerékpár köpeny 4—6 frt. Kerékpár
tömlő gumi 2 frt. 30 krtól 3 frt. Kerékpár
csengő 35 krtól 1 frt. 50 krtól 5 frt. Kerékpár
aceton lámpa 2 frt. 50 krtól 5 frt. stb.

Csakis készpénzért. 1109

A szemétkben is kincset lelhetnek mindazok,

akik megismerkednek az országsherte elismert, kitünő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és
rosták sokoldalú előnyeivel. — Sziveskedjen vagyongyűjtés céljából ezen kiváló magyargyártmány legújabb
ingyen árjegyzékét kérni:

Kalmár Zs. utóda

különleges terménytisztító gépgyárából, Kódmezővásárhelyről,
melynek áttekintése után tisztában lesz Ön a dolog valódiságával.

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez
gépfonatait, disz-kerítéseit és diszkapult,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koks, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1168.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Jroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

Tehenészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 560 első díj!!!

Évi gyártás kb. 60,000 Alta-Laval separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk. 1018.

Vetési célra

termelt és kezelt 98% csiraképesseggel bíró — klimatikus viszonyaink között bőtermőnek bizonyult —

„Hanna“ árpa

50 kilónként 6 korona 80 fillérért,

„Duppauai zab“

50 kilónként 5 kor. 50 fillérért kapható készpénzfizetés vagy utánvétellel

László László és Gyula

gazdaságából

Nagy-Iklódon. 1303

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.270.000.— „
	élet	200.000.— „
Tartalékok		254.972.72 „
	Összesen:	2.124.972.72 K.
1901. évi fölösleg		90.349.— K.
1902. „		59.782.36 „
1903. „		109.331.73 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyyszintén az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013

az igazgatóság.

Komló-dugvány eladás.

Hévízi komlóskertjeimből tavaszi metszés után kikerülő

késői Saazi-faj

sima dugványokat ezerekenként, csomagolás és Homoród-Kóhalmi v. áll. kiszállítva 24 korona árban árusítom el.

id. gróf Haller János.

U. p. Homoród-Héviz. 1302

Wegmann Frigyes

Malomépítész és hengergyár
ZÜRICHBEN.

Vezérigazgató: Jakab István mérnök,
Budapest, II., Horvát-u. 23.

Kéregöntésű és porcellán hengergyárak. Malomberendezési gépek és kellékek. 1283

Számtalan elismerés és kitüntetés.

1900. Paris Grand Prix,

1903. Kolozsvár díszoklevél.

Tessék árjegyzéket kérni

Szőlőoltvány, szőlővessző és saját termésű
— boreladás. —

Eladók nagyváradi szőlőszetemből: SIMA ZÖLD OLTVÁNYT riparia portalis alanyon fehér bakar, piros bakar, Olasz rizling, Nagy burgundi, Oportó, Carbonet fajokban, csomagolással együtt ezret 92 koronával, Sauvignon 102 koronával, rupestris alanyon fehér és piros Chasselas 112 koronával számítva.

Hozl sima vesszőt (oltógalynak is) fehér bakar, piros bakar, furmint, szerémi zöld, szilvani, sauvignon, Oportó, Carbonet és Chasselas fajokban — csomagolással ezerekenként 7 K. 50 fill.— 9 K. 50 fill. árral.

Saját termésű nagyváradi fehér asztali ó bort 44 korona, újort 40 korona árban Hlterenként. valamint ménes-gyóroki saját termésű, Kadarka, Carbonet merlot finom vörös és Sauvignon fehér csemegeborekat, 4 évjáratból palaczkozva vagy hordóban, Ez utóbbi borok a pozsonyi kiállításon aranyérmert nyertek. — Kaphatók évjárat és minőség szerint Hlterenként 50 frttól 85 frtig.

Molnár Lajos

szőlőbirtokos N.-Várad.

1301

Kiválóan szép erdélyi

Arankamentes lóheremag

és magyar lucernamag

25—50 és 100 kilós zsákokban állami ólommal ellátva előnyös áron eladó.

Eredeti: quedlinburgi, Oberndorfi, sárga olajbogyó és vörös Mamuth

répamagvakban,

valamint tavalyi és idei búkkönyben

bizományi raktár.

Tudakozódní

Hitelbank Áruaktárnál Kolozsvár,

pályaudvar. 1295

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Az előfizetéseket

kérjük megújítani!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Egy év munkája. Tokaji László.	107
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XVIII.	109
Istálló-építés. Móssa Attila.	110
Hordók és kádak ürtartalmának kiszámítása. Györy Elemér.	111
Tárca:	
Tarlózás a régi Erdély mezején. II. Dr. Amikusz György.	108
Kisebb szakközlemények	112
Irodalmi szemle.	113
Vegyes közlemények.	113
Piaci és vásári ártudósítások.	114
Hirdetések	

Jobb és megbízhatóbb
gazdasági és kerti magvakat

nem ajánlhatunk,
mint a minőket

30 év óta szállit

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,
VI. ker., Andrassy-út 23. szám.

226 oldalra terjedő új képes
árjegyzékét kívánatra ingyen
és bérmentve küldi.

1002

Egy év munkája.

Irta: Tokaji László.

Az Erdélyi Gazdasági Egyletet elő-
deink 1844-ben alapították. Ezt az évszá-
mot mutatja hivatalos pecsétje is. Az idén
tehát hatvanadik évét tölti be. Az idei köz-
gyűlés hatvanadik születésnapja lesz egyle-
tünknek. Hat évtizeden át dolgozott az
»E. G. E.« hazarészünk mezőgazdaságának
szolgáltatásban buzgón, kitartóan és — zaj-
talanul, jubileum nélkül.

Az elmúlt év munkájáról óhajtok váz-
latosan beszámolni az alábbiakban.

Az egyleti hivatalos lap, az: »Erdélyi
Gazda« 1903 ban is híven teljesítette fel-
adatát.

Önálló cikkei a szakértelem fejleszté-
sében, a közérdekek védelmezésében ez idő
alatt is komoly tényezőként szerepeltek.
Kisebb szakközleményei számos apróbb
gazdasági kérdést, eljárást vittek be az ol-
vasó gazdák tudásának leltárába. »Egyleti
élet« rovata híven referált az egylet minden
ténykedéséről. Irodalmi szemléje tájékoztat
nyújtott minden szakirodalmi új eseményről.
Lapszemléjében a hazai és külföldi lapok
érdekesebb és érdemesebb közleményeit
ismertette. Szemléiben a napi események-
nek kritikailag méltatott krónikáját hozta
Nem feledkezett meg a földművelésügyi
kormány intézkedéseinek rendszeres ismer-
tetéséről sem. Tárcaiban könnyed, vonzó
modorban nyújtott táplálékot a szórakozó
léleknek. Hirrovatában pedig részletesen
tájékoztatta olvasóit minden órajuk tar-
tózó új eseményről.

Az irodalmi szakosztály ez évben is
ujabb kiadványokkal gyarapította hazai
szakirodalmunkat.

Népszerű gazdasági előadásokat rende-
zett számos kolozsmegyei községben és
Kolozsvár városában.

Mezőgazdasági háziipari tanfolyamo-
kat rendezett több községben.

Intelligens gazdák számára előadás-
okat rendezett Kolozsvár városában, melyen
az egész hazarész gazdái közül számosan
vettek részt!

Több ezerre menő ingyen szakkönyvet

és filzetet osztott ki az erdélyrészi kisgaz-
dák között.

Foglalkozott több ízben a földműves-
iskolák kérdésével.

Részt vett a székely-akció munkáiban.
Löherraktárában kilenc waggon ve-
tőmagot arankamentesített

Az Erd. Kereskedelmi Társaság útján
támogatta a gazdaközöniséget szükségletei
beszerzésében és terményei értékesítésében.

Folytatta akcióját a tervbevett gazda-
sági főiskolának Kolozsvártt leendő felállí-
tása tárgyában.

Akciót indított a szesznek ipari célokra
való kiterjedtebb használata tárgyában,
hogy az alkoholizmus terjedését ezzel is
akadályozza.

Befolyt a marosvásárhelyi cukorgyár
ügyeinek rendezésébe és a gyár és gazdák
közt felmerült vitás kérdések tisztázásába.

Segélyezte erkölcsileg és anyagilag a
vidéki kiállításokat. A székelykeresztúri,
nagyenyedi, deési, tordai, marosvásárhelyi
állatkiállításokon, a székelyudvarhelyi gép-
kiállításokon, segesvári komlótárlaton és kéz-
divásárhelyi gyümölcskiállításokon magát kép-
viseltette és részben azokat anyagilag is
támogatta.

Részt vett az »O. M. G. E.« akciójá-
ban (márc. 28-i budapesti értekezlet) a mű-
trágya kartell ellen.

Élénk részt vett az erdélyi komlóter-
melés érdekeinek védelmezésében és a seges-
vári komlószövetkezet ténykedéseiben.

Idejében figyelmeztette gazdáinkat az
1902. évi tengeri vetőmag csiraképtelenségére
és megelőző évi mag közvetítéséről gon-
doskodott.

Ismertette az olajnövények termesztésé-
nek előnyeit és a feldolgozó gépek be-
szerzési forrásait,

Memorandumot intézett január 4-én a
földművelésügyi Miniszterhez a kolozsi ménés
ügyében.

Támogatta az Erd. Gazdatiszti Egy-
letet erkölcsileg és anyagilag és segített a
gazdatiszti nyugdíj ügy kérdésének megol-
dásában.

A katonai szükségleteknek gazdák által

Szöveg: Legmegbízhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V. akhotmány utca 31

(1006)

leendő ellátása ügyében felterjesztéseket intézett az illetékes miniszterekhez.

Állást foglalt a *tenyésztésnek kivitele* érdekében az azt — téves okokból — ellenzőkkel szemben.

Beható eszmecserét folytatott a *tejszövetkezetek* ügyében is.

Az *erdélyi rackagapja értékesítése* tárgyában május 8-án értekezletet tartott és széles körű akciót indított.

Foglalkozott az *állategészségügyi rendszert hiányával*.

Állandóan figyelemmel kísérte és irányította a *hazai és nyugati marha* fajták közti verseny folyamatát.

A *nemzeti földbirtokpolitika* szintén többször napirendre került kebelében.

A *telepítési kérdések* irányítására szintén gondja volt az egyesületnek. Az E. G. E. indítványára mondta ki a földm. miniszterium pl.: hogy a telepések az ujonnan beállított erdők árának törlesztését csak a 20. évtől kezdve kell, hogy teljesítsék.

Az *erdélyi gyümölcsértékesítés* érdekében, közvetítés útján, jelentékeny tevékenységet fejtett ki.

Ismértette a *hazarézi méhészet* mai állapotát.

Felterjesztést intézett a *boritaladó lezállítása* és egyenetlen intézkedéseinek méltányos megváltoztatása tárgyában.

Akciót indított a *tenyészállatszállítási kedvezmények* kiterjesztése érdekében.

Segélyezte az »*Erd. Falkavadász-Társulatot*« anyagilag.

Javaslatba hozta a kolozsvári gazdas. tanintézeti *áll. ösztöndíjak* mikénti elosztását és nagyobb *jutalomdíjakat* osztott ki a végzett növendékek között.

Pártolta és elősegítette Sporzon Pál debreceni jeles tanárnak azon törekvését, hogy a *szél motorikus erejének mezőgazdasági célra való felhasználását* külföldön tanulmányozva, szerzett tapasztalatait itthon értékesítse.

Támogatta a Hunyadmegyei Gazdas. Egyletnek felterjesztését a *határszéli községeknek* az újabb állategészségügyi intézkedések által való megterhelhetésén leendő könnyítés céljából.

Elősegítette, propagálta a „*Magyar Szőlősgazdák Egyletének*“ megalakulását tagjai körében.

Felterjesztést intézett a *gazdasági egyletek portómentes levelezésének* engedélyezése ügyében.

Akciót indított a hazai *hiussertések* tenyésztésének fejlesztése ügyében.

Adatokat szolgáltatott a »Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézetének az erdélyi kisbirtokok értékviszonyairól és becsülő bizalmi férfiakat jelölt ki hazarészünkből.

A *külkereskedelmi szerződések tárgyában* terjedelmes memorandumot intézett a földm. miniszterhez.

Felterjesztést intézett a *külföldi szak tudósítóknak* a gazdaközönsséggel való közvetlen kapcsolata tárgyában.

Kidolgozta a tervét egy *erdélyrészi gyümölcs- és terménykiállításnak*.

Tájékoztatta a gazdaközönsséget a *kulturmérnöki intézmény* igénybevétele módjairól.

Közvetítette az állami telepeken termelt *szőlővesszők és ojtványok* beszerzését.

Véleményeket adott a szakminisztereknek számos *vásárengedélyezési és vásár-*

vám kérdésben. (Szamosfalva, Dános, Egeres, Szászkezd, Kolozsvár, stb.)

Pártolta a mezőgazdaság körébe vágó *új találmányokat.* (Fuchsol egérintő szer; Török Árpád új egyesített gubózó és fejtő löhercséplő gépe.)

Részt vett a Kolozsvár város által összehívott *tojásértékesítési ankétén.*

Közvetítette tagjai számára a kolozsvári katonai élelm. raktárban előállított *kedvezményes áru takarmánykorpa* megvételét.

Az Osztrák-Magyar Bank részére *gazda váltóbírálokot* jelölt ki.

A *ragadós száj- és körömfájás* megszüntetésére több életrevaló javaslatot tett.

Felterjesztést intézett a földm. miniszterhez a *kivándorlás* tárgyában.

Memorandumot dolgozott ki, az összes autentikus források igénybevétele és meghallgatása után — a *tagosítási új törvényjavaslat* kérdésében.

Támogatta a gazdaközönsséget a *lenyvetőmag-szükséglet* beszerzésében.

A *baromfi-kivitel* ügyében széleskörű akciót indított és ez ügyben több külföldi fogyasztó piac kereskedőivel tárgyalt.

Néprajzi és gazdasági adatokat gyűjtött az egész erdélyi rész kisbirtokos lakosságáról. Az ezt tartalmazó 12 kötet becses anyaga már eddig is sok közcélú akcióban szolgált igen jó kisegítő forrásul.

Szakovéleményt adott az egyesület nagyon sok esetben a földmivelésügyi, kereskedelmi és pénzügyi miniszteriumoknak, hatóságoknak, társintézményeknek és egyeseknek.

Megalakította saját kebelében a *kolozsvármegyei szakosztályt.*

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCAJA.

Tarlózás a régi Erdély mezején.

Ifjaknak tanulság,
Óregeknek emlék.

Irta: Dr. Ámikusz György.

II.

Haladni kell kedves magyarok. Ez a jelző, melyet nem kisebb ember adott ki, mint Széchenyi István.

Mégis csak kell legyen benne valami, ha ez a főúr nemcsak irkálással, hanem pénzzel is, 60.000 forinttal kirukkol. Ennek fele sem tréfa. Végül is, azt a derék, szép tajtékpipát öles szárával egyetemben, kitépik az ember szájából. Hej pedig mennyivel kényelmesebb a bodor füstben gyönyörködni, mint a Bodor tehén tejelőképességét vizsgálni, vagy a nyers, szárított és füllesztett takarmány értéke fölött elmélkedni.

Brassai a Vasárnapi Ujságban parasztnak való foglalkozással zaklatja földesúr olvasóit, emlegetvén, hogy egy francia béres olyan *ékét* talált ki, a melynek szarvát nem kell fogni.

A jó szántással egyenlő értékű a *növények* változtatása. A V. U. 1834. tavaszán figyelmzett a belgák fölfedezésére, hogy egy-nemű növényt pl. búzát búza után vetni nem jó, „mert a plánták gyökerei bizonyos *lerakódásokat* hagynak a földben, mely ezzel összeelegyedvén, az ugyanazon nemű plánták tenyészését akadályozzák.“

De Candolle genovai professor 4 szabályát közli. 1. Sohase vess ugyanazon egy magot egy földbe két esztendőben egymásután, kivéve ha a föld rendkívül termékeny. 2. Egymással atyafias növények magvát ne vesd egymásután. 3. Csipős tejes nedvű növényeknek, pl. máknak a tarlóját nem kell beleszántani a földbe, mert elrontja. 4. Az édes, nyálkás nedvű növények (borsó) alkalmassá teszik a földet másnemű növények bőtermésére.

Ha egy kissé gyermekesnek fog is hangzani a mostani, szakszerűleg képzett gazdák fülében, mégis tán nem lesz unalmas a talaj minősége megismerésére ajánlt következő eljárás: A föld felső részéből vegyen a gazda egy darabot, másdarabot valamivel alábbról, mivel a föld természete különböző mélységre különböző, amit jó tudni csak azért is, hogy

milyen mélyre szántsa az ember. A kivágott két darab földet külön-külön vízzel feláztatva, apró golyócskákká kell formálni s a levegőn megszáraztani. A mely megszáradt golyó meg lehetős tömötséggű ugyan, de újjaink közt elmorzsolható, jó földre mutat, melyet célirányos trágyázással termékenynyé lehet tenni. Amely golyócskát nem lehet könnyen széjjel morzsolni, azok felettebb tömött, szijjas vagy agyagos földet jelentenek, melyet előbb ritkítani, könnyíteni kell, s csak úgy használni neki a trágya. A mely golyók végre vagy jól össze sem állanak, vagy a legcsekélyebb érintésre széjjel hullanak, azok éles, porondos földnek a jelei, melyet, mielőtt trágyát vesztegetne rá az ember, kövér és agyagos föld elegyítésével kell javítani.

Hogy a valóságos tápláló föld vagy humusz mennyiségét meghatározhassuk, a golyócskákat jól meg kell száraztani, nehézségüket pontosan megmérni s azután megégetni. Ezután meghűtvén, mozsárban porrá törni, vízbe felkeverni, megszállni hagyni, a vizet leszűrve, a szálladékot megszáraztani és újra megmérni. Amennyivel kevesebbet nyom, annyi volt a tápláló rész benne. Tehát minél többet

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára

és azokat *felmondás nélkül fizeti vissza.*

Váltókat olesón számítól le.

Előleget ad értékpapirokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olesón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Élethbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

Kidolgozta a tervét az erdélyrészi mezőgazdasági érakképviseleti szervek között létesítendő kapcsolatnak.

Segített és támogatott községeket, nagy- és kisbirtokosokat jelentősebb befektetések, vállalatok és kezdeményezések kivételében.

Részt vett a rokon egyesületek ünnepein és nagyobb szabású ténykedéseiben.

Allattenyésztési és kiállítási szakosztály által nagyobb szabású tenyészállatkiállítást rendezett Kolozsvárt, összekötve országos jellegű baromfikiállítással és gépkiállítással, melyeknek sikere köztudomású.

Felvetette az eszméjét és kidolgozta a tervét egy nagyobb szabású székelykiállításnak, mely általános helyesléssel találkozott s melynek megvalósítása pár éven belül remélhető.

Intézkedést tett egy állandó egyleti székház építése tárgyában.

Terjedelmes (125 k. holdas) patautcai belsőségét parcellázta s azt 63 belső telekre osztva, eladásra bocsátotta, mely művelet az egylet alaptőkéjét jelentős összeggel fogja növelni.

*

Ime, dióhéjban egy évi munkásság képe!

Adja Isten, hogy a vezetők és munkások invenciója, buzgalma és egyetértése a jövőben is mindig előbbre és előbbre vigye egyletünk közcélú tevékenységének zászlóját hazarészünk mezőgazdaságának és mezőgazdáinak javára és boldogulására!

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

VIII.

Ezekkel szemben azt, hogy a telep nem hajt jövedelmet sőt főtartása tán veszteséggel jár, hogy ivóvizben is netán hiány volna és hogy a bikáknál a szarvak szuvasodása mutatkozik, nem tarthatjuk elegendő okoknak arra, hogy egy 15 éves és hazarészünk állattenyésztésére üdvösnek bizonyult intézmény egy csapással megsemmisíttessék.

Az, hogy az államnak közvetlen jövedelmet nem hajt, indokul el nem fogadható, mert azon netán mutatkozó néhány száz forintnyi veszteséggel szemben számokkal ki nem fejezhető mértékben nyilvánul üdvös hatása a honpolgárok adózó képességének gyarapodásában, ami az államra mégis csak nyomatékosabb kell hogy legyen, mint egy száz forintot kitevő jövedelem. Az államnak is valamit csak kell visszafizetni, hogy polgári productiv ereje teljesen ki ne merüljön.

Ami a vízhiányt illeti, ha Tordán ezen segíteni nem lehetne, van az államnak más birtoka, ahol ezen kalamitás nem létezik és inkább oda volna áttelepítendő, semhogy megszüntetessék.

Az elmondottakból kiérezhető, hogy szorosán ragaszkodunk magyar fajta szarvasmarháknak tiszta vérben való főtartásához, a minék a magas kormánylyal szemben is több ízben kifejezést adtunk.

Éppen azért még inkább fölkelti csodálkozásunkat, hogy ahelyett, hogy törekvéseinkben gyamolittatnánk, maga a kormány saját jogos követelésünkkel szemben ellentétes álláspontra helyezkedik azáltal, hogy Fogarasra nagymennyiségű pinzgau tenyészmarhát szándékozik betelepíteni és ez által is magyar fajta szarvasmarhákat az öt méltán megillető jogos térről szűkebb körre szorítani.

Ha az a sok figyelem és az a temérdek pénz, ami 1870. óta a nyugot megszámlálhatlan marha fattáira és az azokkal való sok céltalan kísérletezésre elvesztegetett, azóta mind hazai fajta marhánk javítására és célirányos tenyésztésére fordított volna, ma képes volna versenyezni a legtöbb ide behozott idegen marhával korán érés, tejelés és hizás tekintetében is.

Ezek után a fogarasi ménes felosztásának okait mérlegelve és méltányolva a következőkkel végződik e felterjesztés:

Ha tehát Fogaras, a mint az itt előadottakból is kitűnik, nem alkalmas ménes tartásra, az eddig ott tenyésztett ménes pedig a gazdaközönség igényeinek nem felel meg, indokolt, hogy onnan elvitessék alkalmasabb helyre, a hol ezt a fajtát jobban kihasználják, de semmivel sem kevésbé indokolt, hogy helyette megfelelőbb helyen hazarészünkben más, az itteni lótenyésztők kívánalmait mindenképp kielégítő angol fajtából állami ménes létesíttessék.

Ez méltányos is, igazságos is és 16 vármegye gazdaközönsége ehez ragaszkodva, az ügynek ily módon való rendezését joggal követelheti, mert az szintén nem lehet állami érdek, hogy az országnak ilyen jelentőségű és a lótenyésztésből nyerhető jövedelemre — mostoha viszonyai mellett — föltöbb ráutalt része, az állami ménes előnyeitől megfosztassék.

Ismételten kérjük Nagyméltóságodat, hogy

előadott indokainkat magas figyelmére méltatni s hazarészünk mezőgazdasági érdekeivel ellentétes szándékaitól elállani méltóztatassék.

*

Ezzel a várakozásteljes lehangoltsággal végződött az 1894-ik év, melyben az előbbi évek sikerei elé és a haladás útjára mindenfelől akadályok tornyosultak. Elemi csapások, személyváltások, irányelvek stb. stb. mind együtt kedvezőtlenül befolyásolták az E. G. E. és a kiállítási szakosztály eddigi tevékenységének eredményeit és irányát.

*

Az 1895-ik évben élénk mozgalom folyt az állattenyésztés ügyeinek előbbrevitele körül. Két fontos kérdés jött át a múlt évről, nevezetesen: a fogarasi ménes és tordai biketelep megszüntetése.

Az E. G. E. felterjesztése után kiélestedt ez a kérdés és izgatottan vártuk a miniszter végleges döntését.

Az állattenyésztési és állatkiállítási szakosztály csak két ülést tartott, de annál gyakrabban voltak szűkebb körű értekezletek, melyeken a folyó ügyek részletesen megbeszéltek.

Az állatkiállítás megtartása az egyleti titkár személyében történt változás miatt csak június utólján határozottatott el. Ettől kezdve a rendezőbizottság ülésezett. A szakosztály megelőzőleg április 10-én s ezután csak augusztus 8-án tartott ismét ülést, melyeken az ügyek fejlődéséről tudomást nyert. Április 10-én tartott üléséből egy bizottságot küldött ki az erdélyrészi fejősjuhtenyésztés jövedelmezőségének megbízható adatok alapján való megállapítására; továbbá arra, hogy hiteles adatokkal tájékoztassa a tenyésztőket a felől, hogy a racka és cigája fajták közül, melyik a jövedelmezőbb.

Ez a bizottság hamarosan össze szerezte a megfelelő adatokat és az E. G. ez évi 6-ik számában közre adta, miáltal a juhtenyésztés irányát is megjelölte.

Ezek mellett maga az E. G. E. igazgatóválasztmánya is tüzetesen foglalkozott az állattenyésztés minden ágának kérdésével, így az április hó 7-én megtartott közgyűlésén a tartalmas elnöki megnyitóban a fent említett függő kérdésekre vonatkozólag a következők foglaltak:

„... én kiemelni kívánom több rendbeli ügyekben a magas kormányhoz intézett fontosabb felterjesztéseinket; így a szarvasmarhatenyésztés érdekében a tordai biketelep fentartásáért felhozott érveink nem találtak pártolásra, pedig egyletünk és azt hiszem, az egész birtokos gazdaközönség osztatlan meggyőződése szerint Erdélyben az őseredetű, kipróbált hazai anyag támogatása, fejlesztése tekintetéből, valamint a községek bikaszűkegletének nagyobb mérvű ellátásáért, ezen, vagy más helyen egy biketelep fenntartása feltétlenül szükséges és sajnos, hogy ezen érdekekben még bővebb indokaink figyelemre nem méltattak és e helyett egy más alapu bika-eladási módozat vétetett alkalmazásba, mely ha nem fog megfelelni a célnak, felvilágosító kérelmünket megújítani el nem mulasztandjuk.”

A titkári jelentés is foglalkozik az állattenyésztés minden ágával. A lótenyésztésről azt mondja, hogy határozott fejlődést mutat, minősége javul, értékesítési ára kielégítő. Szerinte a szarvasmarhatenyésztés már ke-

elveszít súlyából, annál jobb és termékenyebb a föld.

A tapasztalt szerkesztő még mind nem bizott oktatása hatásában. Ujabb módhoz fogott. Elbeszélést, rajtot szerkesztett. Egy svájci parasztot állított elé s annak a szájába adja tanácsait, im ezen tanulságos módon:

Gujer Jakab szegény svájci földmives volt. Parányi kis birtokát okos gazdálkodással megjavította, kitűnő trágyát készített, mert minden hulladékot fölhasznált, a trágya-levet nem engedte elkárosodni, rétjeit öntözte, konyhakertjét nagy gondnal kezelte, a káposztát ő kezdette rendszeresen termesztetni, a közlegelő arányosítását keresztülvitte; a korcsmát ő tartotta, de részeg embernek nem adott, a leányait férjhez adta, de nem engedte, hogy szekérre üljenek, hanem férjükkel gyalog küldötte haza. A parasztot Kleiszjognak, filozófus parasztnak nevezték, s oly híre volt, hogy a württembergi herceg Eugén meglátogatta és egy aranynyal megajándékozta, de Kleiszjogy a pénzt visszaadta, mert „mihelyt az ember más úton kíván pénzt szerezni, mint munka által, oda van az ember.”

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

vésbbé mutat fejlődést. Úgy minőség, mint mennyiség tekintetében nagyot csökkent. A Királyhágón túli vevők panaszkodnak, hogy vagy egyáltalán nem kapnak, vagy oly minőségűt, mint eddig — csak nagy ritkán és nagyon drágán.

A juhtenyésztésről évről-évre rosszabb képet nyerünk — mondja tovább — és mélyreható intézkedéseket sürget ennek az állapotnak megszüntetése. Szerinte legjobb lábon áll és a legbiztosabb jövedelmet adja a sertésenyésztés.

Ezt a közgyűlést követően már élénkebben folyt a mozgalom az augusztus 30—31 és szeptember 1-re kitűzött kiállítás rendezése végett, melyet nagyban elősegített a földmívelésügyi miniszter a leégett épületek felépítésére és a díjakra adományozott összeggel.

A kiállítás idejének elérése előtt azonban megérkezett a riasztó hír, mely szerint az erdélyrészi gazdák küldöttsége előtt kijelentette Festetics Andor gróf miniszter, hogy a fogarasi ménés feloszlata bevezetett dolog.

Igy aztán aggodalmakkal eltelve érkezünk a kiállítás küszöbére, honnan szép és tanulságos kép tárult elénk.

A kiállított állatokon ugyanis a fejlődés és jó irányban való haladás jeleit láttuk, s ez serkentett arra, hogy bővebb és képekkel is ellátott szakismertetést írjunk róla.

Ennek az első, képekkel illusztrált szak-szerű ismertetésnek lényegesebb részei a következők:

„A természet örök törvénye szerint mindennek fejlődni és változni kell. Maga az állattenyésztés művészete is a változatosságon alapszik, valamint változtak és változni fognak azon utak és módok, melyek által eddig elé az állattenyésztés fokozását, tökéletesítését elérni és irányát kijelölni törekedtek.

Úgy látszik, hogy a kiállítások is mint ilyenek, immár elérték teljes korukat és az általuk elérni óhajtott cél a jobbnak és tökéletesebbnek előállítására törekedni és buzditani — már általánosan kifejezésre jutott. Tovább kell tehát menni egy lépéssel, még pedig arra felé, a merre a fejlődő kor igényei vezetnek vagy a merre a közviszonyok hajtának.

Nem szenved kétséget, — hogy öntudatos gazda szívesen szentel néhány napot a jobb nevű tenyészetek anyagának megismerésére; szívesen fogadja az elismerést magában rejtő jutalmat is, de egyedül ezekért csak kivételesen és ritkábban mozdul meg.

Még élénken emlékezhetünk azokra a kiállításokra, melyeken úgy az állam, mint az egyesek tömegesebben vásároltak apaállatokat. Látogatottság és élénkség tekintetében ezek a kiállítások alig hagytak fenn kívánni valót, ami arra mutat, hogy a fő vonzóerőt nem a kitűzött díjak gyakorolták, hanem az összehozott anyag értékesítésének lehetősége képezte.

A kiállítások intézőinek tehát számolni kell ezen jelenséggel és számolni kell a mai viszonyokkal is, nehogy az 1894. évi XII. t. c. intézkedéseiből most folyó átmeneti időszakban az apaállatok beszerzésének módozatai a kiállításoknak, mint igen jelentős tényezőknek számba vétele nélkül állapíttassanak meg.

Annál inkább figyelni kell pedig erre, mert ez a most folyó átmeneti időszak remélhetőleg befejezi a kísérletezések időszakát, melyben az apaállatok értékesítésének miniszterileg szabályozott módozatai minden második vagy harmadik évben teremtettek egy-egy átmeneti korszakot. Nehéz idők voltak ezek, mert ami hasznot hozott volna a kifejtett

szorgalom, azt a minőség tekintetében csaknem évről-évre változtatott követelmények elseperték.

Könnyű szívvel láttuk letűnni ezt a mérőszalagos korszakot, melyet rövid pillanatra némileg egészségesebb állapot követett, amit aztán most a mezőgazdaságról szóló törvény intézkedései lesznek hivatva felváltani.

De ezek még csak lesznek. Ma még az erdélyrészi népies állattenyésztés úgy áll, mint a koronájától fosztott fa, melynek először ágakat kell fajtani, hogy lombot, virágot és gyümölcsöt adhasson.

Ezen folyamathoz a szükséges szervek csak most bontakoznak ki a sűrű homályból.

Az 1894-ik évi XII-ik t. cikk 28-ik §-a szerint „az apaállatok megvizsgálása céljából minden közigazgatási járásban, járási, mezőgazdasági bizottság alakíttatik.” A végrehajtási rendelet 6. §-a idevonatkozólag így intézkedik: „Hogy a járási mezőgazdasági bizottságok az állattenyésztés terén rájuk bízott feladataikat rendszeres és tervszerű tevékenységgel oldhassák meg, s hogy a törvényhatóság a törvény 26-ik §-a szerint, a községek apaállatokkal való ellátásának határidejét a viszonyoknak megfelelőleg állapíthassa meg, az egyes járásokban levő községek meghallgatása után, ezen bizottságok tesznek javaslatot a törvényhatóságnak aziránt, hogy évről-évre mely községek kötelesek apaállatokat beszerezni s hogy ekként fokozatosan a törvény 26. §-ban megjelölt határidőn (lovakra 10, szarvasmarhára 4, juh és sertésre nézve 2 év) belül az összes községek apaállatokkal el legyenek látva”, stb.

A törvényben és a végrehajtási rendeletben körvonaloztatott ezen bizottságok teendője, mely szerint ezek az állatlétszámot évenként számba veszik, az összes apaállatokat megvizsgálják és tenyésztésből kizárják, a hiányzó apaállatok beszerzése iránt javaslatot tesznek, illetve intézkednek. Egyszóval a jövő képe az, hogy minden közigazgatási járásnak meg lesz az állandó zsürije, melynek feladata lesz vezetni és irányítani, járása állattenyésztésének ügyeit.

Ezen állandó zsüri működésének ellenőrzésére lesznek hivatva a majdan kinevezendő állattenyésztési felügyelők, akik — ha a miniszterium elfogulatlanul választja meg embereit — sok hasznára lehetnek állattenyésztésünknek.

A kiállításokat rendező bizottságnak tehát az lenne most a feladata, hogy ezen járási bizottságokkal és majdan a felügyelőkkel összeköttetést létesítsen és lehetőleg úgy szervezkedjék, hogy az egyes községek részére szükségelt apaállatok tömegesebb beszerzése a kiállítások alkalmával eszközöltessék. Hogy e végből nem lesz-e szükséges a kiállítások megtartásának idejét megváltoztatni, azt most biztosan nem lehet eldönteni, de a törvény intézkedéseiből folyólag az apaállatok beszerzésének főideje aligha nem február és március hónapokra esik.

De akármelyik időszakra esik a beszerzés, annyi bizonyos, hogy az állattenyésztésnek a törvényben körvonalozott módon való ellenőrzése, vezetése és irányítása mellett, az apaállat szükséglet nagyobb lesz, a kereslet a jó apaállatok iránt fokozódik és ennek arányában az árak is javulni fognak. Az is feltehető, sőt ajánlatos is, hogy az előre látó gazda, akinek megfelelő anyaga van, hozzá fog látni a jó bikaborjú, kos és kan felneveléséhez, mert a gondos gazda abból huz hasznot, a miből lehet.

Nem mondom, hogy a most lefolyt ki-

állítás már láthatók lettek volna olyan jelek, amelyek a törvénynek itt említett intézkedéseire támaszkodva, a jövő képének előpostájaként tűntek volna elő.

De ez nem lephet meg senkit, mert hiszen a törvény még csak 10 hónap óta van életbe léptetve, de bizonyos tapasztalatokra támaszkodva, nem éppen felesleges az az aggály sem, hogy gazdáink egyrésze hamarabb közt ismeretséget ennek a törvénynek büntető részével, mint azzal, melyet javára és boldogulására fordíthatna.

De hagyjuk most már ezt annyiban; a kiállítási bizottság talán figyelembe fogja venni az elmondottakat és megpróbálja ide terelni a járási bizottságok figyelmét.

Ha ez sikerül, úgy biztosítva lesz a kolozsvári kiállítások jövője és nagy lendületet nyerhet a népies állattenyésztés is. Ez pedig nálunk nagyon fontos vivmány lenne, mert bármiként is óhajtanánk szemet hunyni a mai viszonyok felett, ezt nem tehetjük, sőt hitünk szerint nem is szabad tennünk, mert a baj csak úgy orvosolható, ha felismertett. Nálunk ugyan régen ismeretes már az a baj, hogy jónevű méneseink, szép és híres gulyáink foglalat nélkül való ékkövek; egyiknek sincs méltó keretje, nincsen medre, melybe erősen befoglalható lenne, mely értékét öregbítene és a közre való hatását biztosítaná.

(Folytatjuk.)

Istálló-építés.

A múlt év április havában új élethez kezdtem, amennyiben elhagyván eddigi mesterségemet, a bérlőséget, a magam birtokába költöztem.

Kis birtokom nagyon rendezetlen volt, épületek alig voltak benne és a mik voltak is, rosszak voltak. Kezdetben is tehát épületbe kellett, hogy fektessek nagyobb tőkét.

Az építkezés — holt tőke, de hiába, ösmerjük el e tétel igazságát épületek nélkül gazdálkodni nem lehet.

Épületek kellenek, hogy azonban az épületeket milyen formában építse fel a gazda — az sok mindentől függ. Lehet építeni egyszerű, közönséges formában és lehet egy kissé elütő formában a mindennapitól, de még mindig hasznos formában és lehet luxusos formában. Azért mondom azt, hogy formában, mert az anyag tekintetben nem határoz. Hiszen fából, deszkából lehet egyszerű és lehet cifra épületet építeni. Épp úgy lehet kőből, téglából is.

A berendezés szintén lehet egyszerű és lehet modern, — t. i. nagy, bő stb.

Ez alkalommal nem terjeszkedem ki az összes gazd. építkezésre, hanem megmaradok a cimennél, az istálló-építésnél és elmondok egyet mást szerzett tapasztalataimból okulásul azon gazdatársaimnak, a kiknek építeniök kell.

Birtokom kicsi. Sok marhát nem tarthatok. 26—28 drb. marhára való istálló kellett nekem. Sokat néztem, mértem erre-arra, hogy lehetőleg a legjobb formát kapjam meg és hogy a lehető legjobb formában csináljam meg istállóm. Segítségemre jött azon körülmény is, hogy egyik gazdasági lapban egy közlemény jelent meg a nyár folytán éppen e tárgyban.

Ezen hírlapi közleményből, meg a látotakból össze kombináltam magamnak egy tervet, amelyet aztán meg is valósítottam.

Az épület hossza 22 méter, szélessége 10 méter. Az anyag fa. Tölgyfa talpokra, tölgyfa oszlopok közt deszkából — $\frac{1}{4}$ -es tutajdeszka — csináltattam a falakat, a fedél pedig székely-zsindely.

Teljes
MENYASSZONYI KELENGYE
minden ár és kivitelben
kapható.

Sárga Kristóf
fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3. 1008

Minden fajtájú Szőnyeg, Linoleum,
Cocos és amerikai önműködő ablak-
roletták

!!! Sajt-vászon kapható !!!
1 méter 70 fillér !!!

Az épület beosztása következő: az egyik osztály 12 m. és 25 centi hosszú, e mellett van egy 4 méter hosszú osztály, a melyet takarmánycsarnokának szántam és ezentúl van egy osztály 5-75 m. hosszúságban.

A nagyobbik osztályban — hossza 12-25 m., szélessége 10 m. — van két jászol a fal felől, a marhák farral vannak egymáshoz. A jászol nincsen a falhoz építve, hanem közte és a fal között van egy-egy 80 centi szélességű vak jászol, vagy hátul járó a tekintetből. Közül pedig van egy járda 1 m. szélességben, tényleg azonban szélesebb, mert a jászolak és vakjászolok által elfoglalt 3 m. 10 centi területen túl csaknem 7 m. szélesség marad a két sor marha számára, a mely területet a marha nem foglal el.

Az etető-jászol bősége 75 centi, mélysége 60 és 50 centi nagyobb és kisebb marha számára. Ajtó ezen osztályban kettő van, egyik az istálló végén és egy oldalban. Van még 2 ajtó kétfelől a fal mentén levő vakjászolok folytatásaképp, ezek a takarmány-kamarába nyílnak, rendeltetésük pedig az, hogy a takarmányt azokon hordják be.

Célom az volt, hogy a trágyának, a marhának és a takarmánynak külön-külön ajtója legyen és ezt a leírt formában el is értem.

A kisebbik osztályban a jászol keresztszében van építve a takarmánycsarnok felüli fal hosszában. Itt nem csináltattam vak jászolt, de nem is nagyon szükséges. mert a takarmánycsarnokból egy ajtó szolgál ebbe az osztályba és ezáltal az istálló és így a jászol is kettő van osztva csak nem a hossza közepe táján és így a takarmányt beadni nem nehéz és nem jár kárral.

Ezen osztály nagysága egyszer az egész épület szélessége = 10 m., bősége pedig 5 m. 75 centi. A jászol itt is 75 centi, marhaállás 3 m. 60 c. és ezen hátul a fal mellett járda 1 m. 40 c. szélességben. A takarmánycsarnokból beszolgáló ajtó és folytatólag járda 1 m. 20 c. Kijáró ajtó egy van.

A marhaállások ki vannak padolva, hidlással, a hiú le van padolva és 6 coll vastagon letapasztva.

Ezen két utóbbi körülményt azért tartom szükségesnek megemlíteni, mert a legtöbb istálló hidlás nélkül van építve és a legtöbbnek a hiúja ha be is van deszkázva, de földelven nincsen, hanem szalmával, pelyvával van betakarva. Pedig úgy a hidlásnak, mint a hiús tapasztásnak meg van az igen nagy haszna.

Hidlással tisztábban lehet tartani a marhát és szükség esetében takarékoskodni lehet az alomban. bár az ilyen takarékoság káros a gazdaságra. Olyan helyen, ahol szalma, törek, pelyva van elég, ott felesleges a hidlás, ott bő almozással pótolni lehet azt.

A hiú letapasztása az istálló melegen tartására rendkívüli nagy hatással van. Nem ördögségen, hanem egyszerű fizikai szabályon áll ezen állításom. A meleg levegő mint könnyebb — mindig felfelé törekszik és ha nincsen ami felfogja, elpárolog. Lehet az istálló máskülönbön bármily anyagból építve, ha a hiúja nincsen betapasztva, vagy legalább beföldelve — bizony nem lesz ott meleg

A két nagyobb osztályt elválasztja egymástól egy 4 m. széles és az egész épület kettévágó 10 m. hosszú osztály, a takarmánycsarnok.

Ennek az osztálynak van két ajtója, a nagyobbik osztályba szolgáló két vak jászolhoz, van egy ajtója a kisebb osztályba szolgáló és ki a szabadba vezet az egyik oldalon egy széles kapu a takarmány behányására és a másik oldalon egy ajtó.

Ez osztály is le van padolva és földelven azon célból, hogy meleg legyen benne, hogy lehessen ott fülleszteni.

A hiúnak két ajtója van, egyik oldalt a szabadba nyílik, a másik a takarmánycsarnokba. Megjegyzem, hogy én nem szeretem a takarmányt az istálló hiújában tartani, mert számtalan tüzesetet tudok, amely abból származott, hogy a hiúban levő takarmányba feküdtek a cselédek és ott pipáztak, szivaroztak. Itt vagy elaludtak és a tüzes szivart elhullatták, vagy nem vigyáztak eléggé a szivarra és a gazdájuknak nagy kárt okoztak.

Az is megtörtént, hogy behányás közben a gyufa kihullott valamelyik cselédnek a zsebéből a takarmány közé, ott felmelegedett és tüzet fogott.

Mindemellett is ajtókat csináltattam a hiúra, hogy erre vagy arra használni lehessen.

Az istálló gőzkivezetésére két sor szelelőt, illetőleg kéményt csináltattam mind a két sor marha felett, összesen hatot, 4 a nagyobb osztályba és 2 a kisebb osztályba.

Az egész épület előállítás költsége volt 1300 forint és belefér a legjobb esetben 27-28 nagy marha,

Bizony ez drága marha-lakás!

Nem így építve és nem így beosztva egy 22 méter hosszú istállóba be lehet kötni két sorral 36-40 marhát és meg lehet sokat nyerni anyagban és munkadíjban, mert bőségben meg lehetne nyerni 2 métert. De a két méter sokat teszen egyszer a falban, azután a fedélben, a zsindegyben, a szarúfákban, a lécekben, a folyó gerendákban, stb.

Igaz, hogy akkor nem volna vak jászol, nem volna takarmánycsarnok, amely két körülmény a takarmánymegkimélésben nem megvetendő hasznót mutat. Hiszen nagyon jól tudjuk azt, hogy a cselédek hogy és miként bannak a takarmánnyal.

Éjjel viszik a marha faránál a takarmányt villával, beleütődnek a marha farába vagy az istálló közepén levő mestergerenda alatti vasfába, a szénából sok le hull itt-ott és az ott is vész.

A falakat deszkából csináltattam, még pedig nem egymásba eresztve, hanem csak egymásra eresztve, olyan szélességben fekszi egyik deszka a másikat, a milyen vastag. Ezt azért tettem így, mert az egymásba eresztett deszkafal az istálló gőzétől megdagadva, sokkal hamarabb — és nagyon hamar — elgörbül, mint az egymásra eresztett deszka. A sasok távolsága egy öl, ez a távolság szükséges az épület erősségét illetőleg és azért is, mert a deszkák még mindig 2 öltre készülnek.

A sásfákba nem csináltattam vésetteket, hanem e helyett a deszkákkal beleütöztük a sásfába és két felől a vésettnak megfelelő lécs van szegezve a sásfába.

Célszerűnek tartom ezen eljárást azért, mert ha idővel a deszka szárad, az egyik lécs le lehet verni és beljebb téve azt a deszkát, merev állásba lehet hozni, míg a vésettnél ez a dolog körülményesebb és még sem oly állandó.

A fedél szegeletjeit az u. n. fordításokat nem csináltattam zsindegyből, hanem cinezett pléhből. Ezt a dolgot azonban nem ajánlom senkinek, magam is beleugrottam számitás nélkül, mert a négy szöveget bepléhezése nekem belekerült 13 forintomba, míg ha zsindegyből csináltatom azt, bőven kijött volna 5-6 forintból. A szegelet pléhezés hasznos a mesterembernek, mert gyorsan halad, de káros az építettőnek.

A takarmánycsarnokomra vonatkozólag az a megjegyzésem, hogy az igen kicsi, nyers takarmányt is tartani benne, azt fel is dolgozni és fülleszteni igen kicsiny. Ez a körülmény aligha nem visz rá, hogy a hiú kedvem ellenére is felhasználjam.

Átlag véve az istállóm jó épület, a célnak megfelel, az építkezési költség nálam sok volt, de az a viszonyokhoz képest változik. Meleg igen nagy van benne, pedig sokan mondták nekem, hogy a fala igen vékony lesz és így hideg is lesz. A jóslat nem vált be, a mire nézve nagy befolyással van a jó padlás.

A zsindegyt illetőleg teszek egy megjegyzést. Istállóm székely zsindegyvel fedtettem és nagyon ajánlom mindenkinek, hogy lehetőleg ezt az apró 14 colos zsindegyt használja.

Engem az élet tanított meg erre. Használtam székely zsindegyt (14 coll), használtam albákki zsindegyt (16 coll) és használtam gyári zsindegyt (18 coll).

Tapasztalatom szerint a legjobb fedél készül a székely-zsindegyből, mert ez apró lévén, jobban le lehet fogni a szeggel, aprósága miatt nem görbül, nem hasad. A nagy zsindegy, főleg a gyári, szintén csak annyi szeget kap mint az apró, de terjedelme miatt nagyon hamar görbül, hasad. Számba keli azonban venni, hogy a székely zsindegyből sok kell, a lécezés sűrűbb és szeg is több kell, de határozottan tartósabb is.

1888-ban fedtettem székely zsindegyvel és ma is jó fedél, — 1895-ben fedtettem gyári zsindegyvel és azt már 1902. évben javítani kellett.

Mózsa Attila.

Hordók és kádak ürtartalmának kiszámítása.

Az »Erdélyi Gazda« egyik legutóbbi számában volt szerencsém ismertetni azon eljárást, a melylyel a darabban maradt hordók tartalmát megközelítő pontossággal ki lehet számítani. Jelen soraimban közlöm azon számítási műveletet, amelylyel a hordók és kádak ürtartalmát tudhatjuk meg, még pedig szintén számtani úton. Ennek tudása annyival inkább is érdekes, mert így láthatjuk azon mennyiségi különbözetet, amely két eljárás között áll. Az egyik eljárás a hitelesítés, a midőn is a hordót hivatalos közegek vízzel megtöltik s az ekként nyert eredményt rásütik a hordóra. Arra azonban nem tekintenek a hitelesítésnél, hogy a használt víz mily hőfokú. Mint tudjuk, a víz leg-sűrűbb +4 C°-nál; ha melegebb (vagy hidegebb)

AGRARIA magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított azél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönyeim: „Agraria“ Budapest.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén leg-első-rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

már nagyobb tért tölt be. Nagyobb hordóknál a hő okozta kiterjedés elég nagy különbséget tesz ki, legalább is annyit, mint amennyi hibát mutat a *másik eljárás*, t. i. midőn a hordó ürtartalmát számtani úton akarjuk megállapítani.

A gyakorlatban igen érdekes e kétféle eljárás eredményét egybevetni. Minthogy a hitelesítés nem a mi dolgunk, hagyjuk azt az illető hivatalos közegekre. De pusztán kíváncsiságból is utána számíthatunk matematikai úton, hogy a differenciát meglássuk. Vizsgáljuk, mit mond a matematika a hordók köbtartalmának kiszámítására.

A hordó köbtartalmát megközelítőleg úgy számítjuk ki, hogy egyik fenekének területét hozzáadjuk az akonalyuknál képzelt átmetszési lap területéhez, s ez összeg felét a hordó hosszával megszorozzuk. Tegyük fel, hogy az egyik fenék területe T_1 , az akonalyuknál képzelt átmetszési lap területe pedig T_2 , a hordó hossza pedig H . Lesz tehát a képlet:

$$t = \frac{r^2\pi}{2} + T = \frac{r^2\pi}{2} \times H$$

Az eredmény tehát *megközelítőleg* pontos. Egy másik számtani eljárás szerint úgy érjük el az eredményt, ha a hordót oly testhez hasonlítjuk, melynek köbtartalmát képesek vagyunk kiszámítani. A hordót hasonlíthatjuk két, alaplapjaikkal egymáshoz fektetett csonka kúphoz, mely esetben a két csonkakúp köbtartalma fogja adni a hordó ürtartalmát. A csonkakúp köbtartalmát pedig úgy számíthatjuk ki, ha a két alaplap területének összegéből négyzetgyököt vonunk s a gyököt szorozzuk a magasság harmadrészével. E szorzat kétszer véve fogja eredményül adni a hordó ürtartalmát.

Úgy is tekinthetjük a hordót, mint hengert, melynek közepén az átmérő nagyobb, mint a két végén. Ebben az esetben következőleg járunk el. Megmérjük a hordó átmérőjét az akonanyilásnál, miáltal meg tudjuk az öblösségi átmérőt. Megmérjük továbbá a fenékátmérőt és a hordó hosszúságát. De hogy számításunk, illetve adataink pontosabbak legyenek, a külső hosszúságból le kell vonni a két fenék vastagságát. Az öblösségi átmérőt kétszer veszszük, ehhez hozzáadjuk a fenék átmérőjét s az így nyert összeget elosztjuk 3 mal. A nyert hányados lesz azon henger átmérőjévé, melynek nagysága leginkább megközelíti a hordó ürtartalmát. Ezen adatokból úgy számítjuk ki a hordó ürtartalmát, mint a hogyan a henger köbtartalmát szokták kiszámítani (t. i. az alapterületet szorozzuk a magassággal.)

Ezek volnának ama szabályok, melyeket a matematika állított fel. Gyakorlati úton szintén meghatározhatjuk a hordó ürtartalmát (de szintén csak hozzávetőleg) az u. n. akó pálcával, mely nem egyeb, mint egy vasból készült pálcá, melynek egyik oldalán levő beosztások litereket, a másik oldalon levők pedig akókat jelentenek. Használatánál úgy járunk el, hogy a hordó akonanyilásán keresztül beleeresztjük a hordóba, úgy, hogy annak vége alul a fenék és dongák összetalálkozásánál levő éle, (a hordó csinját) érintse. Most leolvassuk a mértékről, hogy melyik osztási vonal esik össze az akonanyilás belső falával, ami megadja a hordó ürtartalmának hozzávetőleges nagyságát.

A kádak ürtartalmának kiszámításánál arra kell figyelemmel lennünk, hogy milyen testhez hasonlít a kád (csonkakúp, henger, stb.), s akkor mint csonkakúp, henger stb. ürtartalmát számíthatjuk ki, csak hogy a méreteket sohasem kívül, hanem mindig belül kell megvenni. (Az edények belvilága.) Ez különösen fontos nagy hordóknál, melyeknek vastag dongái sokszor hektoliterekre menő különbséget okozhatnak. Amely pincében sok ilyen nagy hordó van, s mindegyiknél csalódnánk 1 2—9 hektoliterrel, a sok kicsi itt is sokra menne.

Vannak olyan kádak, melyeknek alaplapja nem kör, hanem kerület (pl. kármentők) Ezek

ürtartalmának kiszámításánál épp úgy járunk el, mintha az alap kör volna, csak hogy kör helyett az ellipszis területét számíthatjuk ki. Az ellipszis területét pedig megkapjuk, ha a nagy és kistengely összegének felét osztjuk kettővel, s a hányadost először önmagával, azután pedig 3 14 dal szorozzuk.

Ezek volnának ama számítások, amelyek a hordók és kádak ürtartalmának megismerésére vezetnek bennünket. Ámde mindegyiknél odatettük, hogy pontosságuk csak megközelítő. A matematika föltétlenül pozitív tudomány, de a szóban forgó kérdést mégsem tudja egész pontossággal megoldani. És ha esetleg sikerülne is oly szabályt vagy képletet alkotni, mely egészen megbízható eredményt ad, még akkor is kétségbe vonhatnók azt, amit a matematika itt mond.

Mert a hordó idővel veszít régi alakjából, régi ürtartalmából. Azt sem szabad számításán kívül hagynunk, hogy a fenék *nem egyenes*, hanem befelé görbül. Minthogy a hordónak két fenéke van, az eltérés tehát kétszeresen nagyobb lesz. A fenék befelé görbül, tehát helyet foglal el a hordóban. Ezen kívül az akona-donga és csaplyuk-donga lényegesen vastagabb, mint a többi donga. Ha mi tehát (az előbb említett eljárásnál) a dongák vastagságát akarjuk leszámítani, hogy az öblösségi átmérőt és a hordó hosszát megkapjuk, itt is tévedünk valamelyest. Azonkívül a dongák a közepük táján vékonyabbak, a hordó csinja felé lényegesen vastagabbak. Ez is tehet különbséget. Lényegesebb különbség azonban az, melyet a hordóban a borkő lerakódása idéz elő.

Előfordul, bár ritkábban, hogy a hordó egész belsejét ujnyi vastagon borítja a dongákra rakódott borkő. Könnyű elképzelni, hogy pl. egy 10 Hl. es hordónál, mely tetemes különbséget okoz ez! Tehet némi különbséget (különösen gondatlan borkezelésnél) a hordóban lerakódott kén, mely a kénezésnél csepeg a hordóba, valamint okozhatnak eltéréseket egyes fizikai tényezők. Azonban ne bocsátkozunk az ily minuciózus részletekbe. Ha nincsenek ily skrupulusaink, meg lehetünk elégedve azon eredménnyel, amelyhez vagy a matematika, vagy pedig a hivatalos *hitelesítés* juttat el bennünket.

Györy Elemér.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Öröklődik-e a fekete hályog?** Azt tartják, hogy úgy a fekete, mint a szürke hályog öröklődő hiba az állatoknál. Az öröklődő hiba abból áll, hogy a fiatal állatok vagy már a kifejtett hibával jönnek a világra, vagy — ami gyakoribb eset — csak a hozzá való hajlamosságot öröklök és később, bizonyos alkalmakkal kapják csak azt valósággal meg, anélkül azonban, hogy az öröklött hajlamosságnak mindig a betegséget kellene előidéznie. Ebből következik, hogy se az olyan állatokat, melyeknek öröklődő hibájuk meg van, se az olyanokat, melyek szülőiktől csak a hajlamosságot is öröklöttek, tenyésztésre ne használjuk. Ami speciál a szürke és fekete hályogot illeti, erre nézve bizonyos korlátozásokat is állapítottak meg némelyek, ugyanis minden állat megkaphatja a hályogot, anélkül, hogy ivadékaiknak még csak a hajlamosságot is kelljen örökölniük. Gyakran láthatni állatokat, melyek villám vagy valamely betegség következtében hirtelen fekete hályogban megvakultak. Gyakran észlelhetni azt is, hogy a szemet ért heves csapás után szürke hályog áll elő. Semmiesetre se volna indokolt az ilyen állatokat a tenyésztésből föltétlenül kizárni; mert hiszen itt nem a szemnek alkalmatlan van a hibára való hajlamosság, hanem normális szemek mellett, szoros külső behatás következtében támadt a baj. Ha tehát hályogról is van szó, ne riaszson el mindjárt

e baljóslatú név, mert ez nem mindig jelent örökletes bajt, hanem mindig a baj keletkezésének okát is figyelembe kell vennünk és ki kell kutatnunk. Ahol erre a kutatásra támaszpontot nem kapunk, ott mindenesetre elővigyázatból a hiba öröklődőségét kell fölvennünk. (Wiener Landw. Zeitung.)

+ **A sertés életének első húsz hete.** Az az 5—12 malac, melyet a koca ellik, átlag 8 kgrammot szokott nyomni s a malacok mindenike 450—1350 grammot nyom. Az elsőszülött néha kevésbé erős, mint az utolsó. A szopás csak mintegy négy hét múlva válik rendszeressé és a napnak minden 2, az éjjelnek minden 4 órájában történik. Ha a tenyésztésben több lemalacozott koca van ivadékaival, mind a malac egyszerre szopik, mert az a csemcegő zaj melyet egy szopó malac okoz, az összes többinél is fölkelti az étvágyat. Két perc alatt kielégítették éhségüket, ámbár egy fél percet veszítenek azzal, míg a tej útját a csecseken megteszi. A csecsek nem adnak egyenlő mennyiségben tejet; a hátsók kevesebbet adnak, mint a mellsők és az összes tejmennyiség a negyedik héttől a nyolcadikig naponta egészen 1 kilogrammig is csökken.

Egyébként a faskocák 12 héten át 190—240 kgr. gazdag, következő összetételű tejet adnak:

Tej	szilárd	zsiros	casein	cukor
Koca	19.49	6.89	6.06	5.64
Tehén	13.47	4.14	3.20	5.43

A harmadik héttől kezdve a malacoknak kevés magtakarmányt kell kapniok, később aztán naponként kétszer egy kevés lefőlőzött tejet. Négy hét alatt a malacok összsúlya tizszeresére emelkedik, 100 kilogrammonként 10—12 kg. tejet kívánva a malacok termésete szerint. Az ötödik héttől kezdve fokozatosan növeljük a takarmányadagot, hogy a lehető leggyorsabb hizást elérjük. A hetedik héttől a tizedikig elválasztjuk a malacokat és negyság szerint osztályozzuk. Ha lefőlőzött tejből és lisztből álló táplálékot adunk a malacoknak, 79 nap kell, hogy 50 kg. legyen a súlyszaporodás; ha csak lisztet kapnak, akkor 116 nap kell s ha csak tejet, akkor 147 nap. Ha 100 kg. korpát 6.50 frankba (1 frank = 0.95 korona), 100 kg. tengerlisztet 7 frankba és 100 kg. sovány tejet 1.50 frankba számítunk, azt találjuk, hogy: az első négy hétben elért 100 kg. súlyszaporodás 12.60 frankba, a második hónapban ez a gyarapodás 17.50 frankba, a harmadik hónapban 21.90 frankba, a negyedik hónapban 27.90 frankba és végül az ötödik hónap 100 kg.-ja 33.70 frank költségbe kerül. Úgy kell számítani, hogy egy malacnak élete első húsz hetében átlag 270 kg. táplálékot kell adni, hogy 100 kg. súlynövekedést elérjünk. (Journal d'Agriculture Pratique.)

+ **Malátacsíra takarmányozása.** Malátacsírat fejős tehennel úgy etethetünk a tápláléérték teljes kihasználásával, ha leforrázzuk és melegen adjuk a tehéneknek. Erre a legjobb eljárás az, ha a malátacsírat nagy hordóba öntjük és folytonos keverés mellett forró vizet öntünk hozzá mindaddig, míg a hordó tele nem lesz. Nehány óra lefolyása alatt a malátacsíra a vizet fölszítja és akkor kezdjük föltakarmányoztatni. Ha moslékunk, cefrénk van, jól teszszük, ha a malátacsírat forró moslékban, cefrében oldjuk fel. Száraz malátacsírának takarmányozása a fejős marhánál csak kicsiny tápláló hatással bír és még az a veszély is fönforog, hogy a malátacsíra a leveles gyomorban való rekedésével árt az egészségnek, sőt a halált is előidézheti. Óvakodni kell attól, hogy túlsok malátacsírat adjunk az

Szőlők rigolozását gőzekével

A gőzeke jelenleg megtekinthető munkaközben Alsó-Gáld, Krakko, Czelná, Sárd szőlőhegyeiben.

70-80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

1297

Timár János
Maros-Szent-Királyt.

állatoknak, mert tapasztalat szerint a tehenek akkor rosszul borjaznak, gyakran elvételnek és az utómagzat visszamaradásától szenvednek; borjaik ezenkívül erősen szenvednek hasmenésben és könnyen elpusztulnak ebbe. (Deutsche Landwirtschaftliche Presse.)

+ **Almozás vágott szalmával.** Angliában az istállóban vágott szalmával szoktak almozni, még pedig úgy, hogy a szalmát szecskavágóval 13 cm. hosszúra vágják el. Ezáltal cca 35%-ot lehet megtakarítani hosszú szalmával szemben, úgy, hogy ha a hosszúból egy állatra 4 kg.-ot számítunk, a vágottból elég 2.5 kg. De más előnye is vannak ennek. Az ilyen alom az istállóban jobban fölszivja a nedvességet, tehát jobb trágyát ad és kevesebb trágyaanyag vész el. Az ilyen trágya a telepen könnyebben és olcsóbban kezelhető, könnyebben és gyorsabban rakható szekérre, teríthető ki és szántható alá s a borona munkája is könnyebb lesz az ilyen földön, mert a borona fogai ezt a rövid szárú trágyát nem szedik föl nagy csomókban a fogaikkal. (Der Deutsche Landwirt.)

+ **A fejőstehenek farkosóválása ellen.** Sokszor alkalmatlanságot okoz, ha a tehen fejében a farkát ide-odacsóválja, jobbra-balra csapkod vele. Ez ellen a következő egyszerű eljárás segíthet: egy közönséges kötelet végeinél összecsomózunk és súlylyal látjuk el, s aztán a fejő ezt a kötelet úgy teszi a fejendő tehen farára, hogy azt a kiálló csipőcsontok tartásák; a súly meghúzva tartja a kötelet és ezáltal a fark ide-odacsóválását megakadályozza. (American Agriculturist.)

-r.

IRODALMI SZEMLE.

Gyakorlati baromfi tenyésztés címen új könyvet irt Parthay Géza az Országos Baromfitenyésztési Egyesület igazgatója. A könyv részletesen foglalkozik a haszontyúk, pulyka-, gyöngytyúk-, kacs- és lúdtenyésztéssel. Részletesen ismerteti mindazon fajtaikat írásban és képből, melyek a tenyésztésben a legnagyobb hasznot adják. Parthay több ideig volt külföldi tanulmányúton, ezen könyvében összegezte külföldi tapasztalatait, így a „Gyakorlati Baromfitenyésztés” nemcsak a legjobb baromfitenyésztési munka, hanem nélkülözhetetlen segédeszköze, nemcsak a szaktenyésztőknek, hanem minden baromfitartó gazdasszonynak is, mert ebből megtanulhatja, hogy és miképp lehet a baromfiakat sikeresen és haszonnal tenyészteni. A művet 73 csinos kép teszi érdekessé; ára 3 korona. Megrendelhető ezen összeg előleges beküldése mellett a Szárnyasaink kiadóhivatalában Budapesten, Rottenbiller-utca 30. szám.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gazdatiszti gyűlések.** Az Erdélyrézsi Gazdatiszti Egyesület folyó hó 20-án, Désen, d. u. 1/2 2-kor választmányi, 2 kor közgyűlést tartja a gazdasági egyesület helyiségében. Fölhívjuk gazdatisztiaink figyelmét ezen ülésekre annál is inkább, mert azokon több, a gazdatisztiakat érdeklő fontos ügy fog tárgyalás alá kerülni.

— **Mellékletünk.** Faragó Béla jónévű zalaegerszegi erdei mag- és csemete termelő intézetének árjegyzékét mai lapunkhoz mellékelve veszik olvasóink, melyre szíves figyelmüket különösen felhívjuk. Ez a cég e nemből ma egyetlen az egész országban és általános megelégedésre működik.

— **Közgyűlés.** A „Budapesti Tattersall” részvénytársaság Budapesten, f. évi március hó 24-én délután 4 órakor a Tattersallban (Külső-kerepesi-út 5—7. sz.) XXVI ik rendezési közgyűlést tartja, melyre a társaság részvényeseit az igazgatóság meghívja. Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelen-

tése a lefolyt üzletév eredményéről és a mérleg előterjesztése. 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak a felmentvény megadása. 3. Az alapszabályok 25. §. 6. pontja értelmében hozandó egyéb határozatok.

— **A szarvasmarha gümőkórjának irtásáról.** Az Országos Állatorvos-egyesület f. hó 24-i szakülésén dr. Hutyra Ferenc, az állatorvosi főiskola rektora, a szarvasmarha gümőkórjának irtására alkalmas eljárások rövid vázolója után részletesen ismerteti a mezőhegyesi magy. kir. ménesbirtok kuhland-simmenthali tehenészetében a Bang-féle védekezési és irtási módszer alkalmazásával eddig elért eredményeket. Az illető tenyészetben a védekezés megindításakor a tehenek 44.8%-a volt gümőkórral fertőzve, ma pedig ez a fertőzöttség arány 2%-ra szállt le. A védekezés folyamán szükséges volt a borjukat forrált tejen mesterségesen felnevelni, de 1901. év óta, amidőn az akkor még meglévő összes fertőzött állatokat a ménesbirtokról eltávolították, ez is szükségtelenné vált és ma már az évenként egyszer megejtendő tuberkulin-oltástól eltekintve, semmi különösebb eljárás nem szükséges többé a nagyon kedvező eredmény állandósítására. Az egész eljárás végre volt hajtható a gazdasági üzem érezhetőbb megzavarása nélkül, sőt a védekezés öt éve alatt a ménesbirtok kuhland-simmenthali tenyészete 746 drból 1132 drbra, vagyis 75%-kal emelkedett. Dr. Hutyra az Ujhelyi és az Osterlag-féle módosított eljárásokat bizonyos viszonyok között szintén igénybevehetőnek tartja, de ezekkel az eljárásokkal kevésbé biztosan és csak jóval lassabban érhető el olyan eredmény, mint az eredeti Bang-féle eljárással.

— **Ujabb intézkedések a ragadós száj- és körömfájás elfojtására.** Mint a Köztelek írja, a ragadós száj- és körömfájás elleni védekező szabályozó rendeletet a földművelésügyi miniszteriumban revízió alá vették s a szerzett gyakorlati tapasztalatok figyelembevételével egy egységes rendelet dolgoztatott ki. Az új rendelet az eddigi rendelkezésektől lényegesen eltér s az állatforgalmat és mezőgazdasági munkát megkönnyítő intézkedéseket fog tartalmazni. Így nevezetesen, ha a betegség kelő időben bejelentetik s még nagyobb elterjedést nem nyert, csak kis területre szorított zárlatok lesznek elrendelve; községi zár- vagy vészkerület akkor lesz, ha a betegség eltitkoltatott s nagyobb elterjedést nyert. Ujabb szabályozást nyer az állatoknak fertőzött területekről való szállítása és az állatvásártartás is. A rendeletet, mely a gazdaközönséget igen közelről érdekli, megjelenése után részletesen ismertetni fogjuk.

— **Mezőgazdasági turfatégla-sajtoló telepek.** A földművelésügyi miniszter értesíti egyesületünket, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr hozzájárult ahhoz, hogy a turfatégla-sajtoló telepek, amennyiben azok mint a mezőgazdasági műveléssel összefüggő mellék iparág állanak fenn, az ipartörvény hatálya alól kivételteknek tekintessenek, de csakis abban az esetben, ha a szóbanforgó telepek tulajdonosai az 1884. XVII. t.-cikk 183. §-a a) pontjának rendelkezései szerint leginkább, illetőleg tulnyomó mérvben a saját termelésüket képező tőzeg feldolgozására és eladására szorítkoznak. Emellett azonban ezek a telepek, amennyiben az 1893. XXVIII. t.-c. 15. §-ában felsorolt feltételeknek megfelelnek, t. i. elemi erő által hajtott erőgéppel dolgoznak, vagy rendszerint legalább 20 alkalmazottat alkalmaznak, az ezen törvény hatálya alá tartoznak.

— **A gazdasági cselédek gyógyítása,** mely minden közép- és nagy birtok üzemköltségein jelentékeny tért foglalt, két törvényen: a nyilvános betegápolás költségeiről és a munkássegélypénztárról szólna alapul. Az első szerint a gazda köteles a cselédjének 15 napi szolgálat után 30 napig összes kórházi és odaszállítási költségeit viselni. Ha a megbetegedés a gazda hibájából történt, a teljes felgyógyulásig. A

másik törvény alapján a balesetből származó megbetegedések gyógyítási költségeit az Országos Munkás-Segélypénztár megtéríti a gazdának, mert minden gazdasági cseléd a gazda évi 120 filléres pénztári járulék fizetése ellenében olyan elbánásban részesül, mint a pénztár rendkívüli tagjai. A gazdasági cselédek családtagjainak gyógykezelése nem terheli a gazdát, hanem az országos betegápolási alapot, ha tudniillik az illető cseléd a hatóságilag igazolható szegények közé sorozható. Ellen esetben az apa fizeti a gyógyítási költségeket, a melyek a gazdát csak akkor terhelhetik, ha humánus érzésből elvállalja. Teszi is sok gazda.

— **Tenyészbikaimport magántenyésztők részére.** Földművelésügyi kormányunk kisgazdáink szarvasmarhatenyésztésének előmozdítása szempontjából tudvalevőleg néhány ezer bikát vásároltat évente közegei által s adatát részletfizetésre kedvezményes áron a közegeknek. Magántenyésztők a kormány és közegei részéről eddig szakszerű tanácsokon kívül csakis annyiban élvezték a fenti intézkedéseknek hasznát, amennyiben ilyékké apaállataik értékesítése megkönnyítettett. A földművelési miniszter szarvasmarhatenyésztésünk ügyének nagyobb szolgálatot óhajtván tenni, módot nyújt azon magántenyésztőknek is kiváló bikák beszerzésére, akik egyes állatokért az alpesi tartományokba részben tájékozatlanságuk, részben a tetemes költségek miatt nem utazhatnak, másrészt pedig magukat előre nem látott állatok átvételére nem akarván kötelezni, közvetítő útján beszerzéstől idegenkedtek. Ezen okokból elhatározta, hogy a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” által államköltségen importált 20—25 darab fiatal simmenthali 3—5 drb. montafoni tenyészbikát, mely bikák azután az „Omge” által f. évi március hó 26-án és 27-én megtartandó tenyészállatvásáron fognak kiállítatni és az eredeti beszerzési áron (tehát a beszerzési és szállítási költségek nélkül) kikiáltva nyilvánosan elárvereztetni. Fölhívjuk gazdatisztaink figyelmét ezen üdvös intézkedésre, mely a tenyészanyagot jutányosan és kényelmesen szerezheti meg nekik.

— **Magyarország termése 1903-ban.** A földművelésügyi m. k. miniszterium most teszi közzé fontosabb mezőgazdasági terményeink 1903. évi terméséről szóló végleges kimutatást, melyből örömmel látjuk, hogy Magyarország termése az elmúlt esztendőben az ősziekben csak kevésse maradt az előző évi termés eredménye mögött, míg a tavaszi terményekben azt jelentékenyen felül is mult. Az átlagos termés kataszteri holdanként szintén igen kedvező volt. Így őszi búzából termett összesen 43.082,673 mm. (kat. holdanként 743). őszi rozsból 11.827,043 mm. (k. h. 6.61), tavaszi árpából 13.085.107 mm. (k. h. 7.73), zabból 12.676,469 mm. (k. h. 7.13), szemes tengeriből 34.481,597 mm. (k. h. 8.75), burgonyából 45.009, 884 mm. (k. h. 48.20). Ehhez még hozzá véve a tavaszi buza és rozs. valamint a kétszeres és az őszi árpa termesztését, Magyarország összes termése e 8 terményben meghaladta a 163 millió métermázsát. Mezőgazdaságunk belterjes fejlődését öröndetesen bizonyítja a bevetett területek növekedése, ugyanis míg 1900-ban a bevetett terület 18.801, 725, az ugar 2,292,003 és így a szántóföld összesen 21.093 728 kat. hold területet foglalt el, addig 1903-ban a bevetett terület 19.308,438, az ugar pedig 2.199,089, összesen tehát 21.507,527 kat. holdra növekedett.

— **A chillsalétrom mint tavaszi trágya.**

A tavasszal alkalmazandó műtrágyák közül kétségen kívül a nitrogén dús trágyáknak s ezek között a chillsalétromnak van legnagyobb jelentősége. Régen eldöntött kérdés ugyanis, hogy nitrogén nélkül nincs növény vegetatio, s hogy a növények fejlődése annál erőteljesebb, minél több kész, általuk azonnal felvehető nitrogén áll rendelkezésükre. Ilyen kész nitrogént a chillsalétrom tartalmaz legnagyobb mennyiségben s azért valamennyi műtrágya között a salétrom az, melynek hatása legszembetűnőbb, legközzetlenebb.

KASS ANTAL

aranyozó üzlete Deák F.-utca 9. sz.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket, tükröket, Consolokat, szalou-asztalt,

függöny-tartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban teletelőség mellett.

Régi keretek újboli aranyozását jutányos árban készíti el. Továbbá templom-aranyozásokat új oltár készítését, rajz szerint, régi oltárok újboli aranyozását a legjobb csiszolt arannyal jutányos árban, felelősség

mellett elvállal. Oltár gyertyatartókat, feszületeket, jó tiszta, tartós arannyal, aranyosáért felelősséget vállal.

Becses megrendeléseit kérve,

teljes tisztelettel

Kass Antal
aranyozó.

1270

Seitz-féle
asbenth-szűrő

mindenféle nagyságban

Seitz-féle
mótor-szivattyuk,

Seitz-féle

kézi-szivattyu,

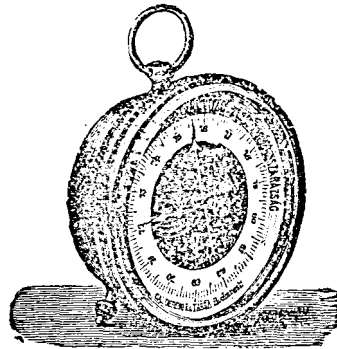
szállít próbára:

SEITZ THEO,
BÉCS I., Wollzeile 16.

pinczegazdasági gépgyára.

Telefon szám: 2797. 1281

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Burgonya-mérlegek és gabóna-mérlegek, Must-, Bor- és Pálinka-mérők; hitelesített szesz-mérők, hitelesített cukor-mérők.

Alambic Salleron készülék a bor szesztartalmának meghatározására.

Földmérő műszerek, aczélmérő szalagok vaskereszten, Mérő-láncok rectificációval, szögtűző korongok, szögtükrök, léptékek és rajzszerkek.

Tábori, vadász és színházi látszóvegek, Zeiss Busch és Goerz-féle prizmas távesővek Szemüveg és orrcsüvetkek, és védőüvegek, Fényképezési készülékek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1256

Calderoni és Társa
Budapest, Váci-utca 1.

Aneroid légsúlymérők, higany légsúlymérők, (Hygrométerek, nedvmérők), Lambrecht-féle polyméterek, Thermohygroscopok és időjelző készülékek (Weller-telegraph), esőmérők, maximal-minimal hőmérők, melyeken leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Zivatarjelző hőmérők, világos fagyjelző hőmérők, szoba hőmérők, melegágy hőmérők, kazal hőmérők, pincze hőmérők széles beosztással, keverék-hőmérők.

„PEF“ (Porcellán-Email-Festék)

falakon és fán porcellánszerű mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

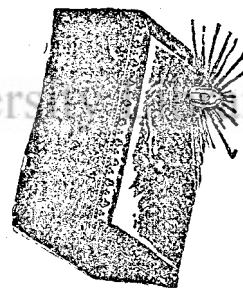
Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, — fürdőszobák, klosették stb. részére felette célszerű. —

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok.

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1036. I.

Figyelem!

Árjegyzékek ingyen! Alapítva 1888.

**Villamos kézi-
és zseblámpák**
fényszórával

turisták, vadászok, katonatisztek, föld-birtokosok, gyógyszerészek, droguisták, bányák, lelkesek, vidéki orvosok, utazók és skikoresolyázók részére, akkumulátorokkal és száraz batteriákkal két-tíz órai égőképességgel.

Telefonok, távirókészülékek, izzólámpák, indukciós apparátusok, világító elemek.

Neumann József Vilmos

elektrotechnikus

1290

WIEN, IX./4. Sechsschimmelgasse 14. sz. Félémelet 12.

Az 1900. évi párisi világkiállításon „grand-prix“-vel kitüntetve.

Kwizda
Restitúciófluidja

cs. kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Ára üvegenként 2 80 kor.

40 év óta udvari istállóban, a katonaság és polgárság nagyobb istállóiban alkalmaztatik nagy utak előtt az izmok erősítésére és azok után újból való megerősítésére; a lovakat trainingben legkiválóbb szolgálatokra képesíti. Csak az itt látható védjeggyel igazi. Kapható Ausztria-Magyarország valamennyi gyógytárában és drogueriájában.

Ábrákkal ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár:

Kwizda Ferencz Jánosnál.

osztrák-magyar cs. és kir., rom. kir. és bulg. fej. udvari szállító. (1291. III.)

kerületi gyógyszerész, Korneuburgban, Bécs mellett.

Hirdetmény.

Az első kecskeméti szőlő- és gyümölcstermelő szövetkezet közhírré teszi, hogy 300 holdas Immunis talaju telepén

termelt csakis elsőrendű sima szőlővesszőket, egyes fajokból, míg a készlet tart két éves gyökereket is — a folyó évi ültetési időnyre, továbbá kiváló szép kajszin baraczk, alma, körte, szilva, meggy, eseresznye, őszi baraczk, birs, ojtott eper, különféle diszfák, eserjék, spárgatöveket, kiváló szép szamócsatöveket ajánl a legjutányosabb áron.

Árjegyzéket kizárólag bérmentve küldünk.

**Első Kecskeméti Szőlő- és Gyümölcs-
termelő Szövetkezet.**

1293

Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint

Országos Hirdetési Kalauz.

A kisbirtokosok által

sajátkezüleg, a legnagyobb gondnal, angolnyelven és rafiás eljárással készített kitünő minőségű vagyoniilag szavatolt fajtisza. I-ső rendű miniszteri szokvány-rendeletnek minden tekintetben megfelelő

szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas!

csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztának, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak!

Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reclamirozott előhajtásos oltást messze felülmúlnak!

Chasselás, muskotály és más legkiválóbb csemegefajokból összeválogatott I-ső rendű **lugasgyűjtemény ára:**

(melyeknek megeredéseért és jóságáért felelőség vállalatik)

1. kis összeállítás 15 darab 5 kor. — 2. nagy összeállítás 30 drb 10 kor

a) **Borfajok:**

b) **Csemegefajok:**

Amerikai ripária portális alanyon oltott gyökeres fás és zöldolványok ára tavaszi szállításra:

Árak tavaszi szállításra értendők:

Ezer drb.	200 kor.
Száz drb.	22 " 50 fill.
Tíz drb.	2 " 50 fill.

Ezer drb.	220—240 kor.
Száz drb.	25—30 "
Tíz drb.	3—5 "

Hazai szőlőfajok: — **Piloxeramentes:**

Szőlőkirály (Delaware)

A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai directtermő, melynek 25—26°-os cukor és szokatlanul nagy szesztartalma bora igen jó, hasonló a szomorodni másláshoz és madérához. Silányabb kerti vagy homoki borok feljavítására. Gyengébb évbéli termések házasítására nem lehet eléggé ajánlani. A Delaware francia szőlőtől 17 évvel ezelőtt, közvetlenül az érmellékre portált ezen peronosporának ellent álló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s **borok királyának.** A jövő szőlőszet kiméltán nevezhetjük a cse. Mindenütt megterem úgy a homokon, mint a kötött agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkívül (tartós, szívós zöldhajtása 1—20 hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeivel fogva, megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákon, kerítések és házaik fala mellett s minden egyébre nem használható helyeken, mint

szőlőlugas tenyésztessék,

100 drb-ból álló lugas-gyűjtemény oszmagolva és postára feladva csak 10 korona.

Borkirály! Mintabor 2 korona. (Delaware!)

Ripária portalis telepek!

Nagymennyiségű ripária eladás!

Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok! palacsokokban úgy, mint hordókban, kicsinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kivá atra vás-laszbélyeg ellenében bővebb felvilágosítást vagy 1 korona utánvétel mellett minta bort küld: 1284

Az Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint Országos Hirdetési Kalauz, Székelyhid. (Biharmegye.)

Épen most jelent meg!

Elkésett levelek. (Briefe die ihn nicht erzeichten). Regény levelekben, a 65. német eredeti kiadás után fordította Miklós Jenő. Ára remek kiállításban 480 kor., fényes diszkótésben 6 korona.

Rovetta, Gerolamo. A Montegu pör. Regény, fordította Kravovszky Julia. — Ára 120 korona. — A jelenkor legjobb olasz írójának legújabb, igen szép műve.

Vértesi Károly. Éjféli nap országában. Utirajzok Svéd-országból 17 színes képpel vászon diszkótésben 4 kor. — Az előnyösen ismert utazó ezen legújabb műve a legközelebbi benyomásait örökíti meg igen élvezhető stílusával 1251

Bakos. Elektromosság a gyakorlatban a legújabb felfedezésig (Masconi) 148 ábrával. Ára 5 k., diszkótésben 6.50 kor. Katalogsr kívánatra ingyen és bérmentve!

Megrendelhetők:

Szilágyi Béla

könyvkereskedésében BUDAPEST, VI., Károly-körút 26.

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltabb szerkezetben.

Temesvár 1891. Aranyérem!

Debreczen 1894. Arany oklevél.

Singer Co.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vásárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szében Vasút-utca 5. sz.

Olajpogácsát

ismert legjobb minőségben ajánl,

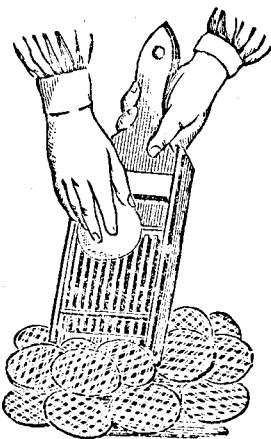
Napraforgómagot

legmagasabb napi árban keres

Erczmann Adolf

olajgyár KATONA, Kolozsmegye.

1225

Nélkülözhetetlen háztartási cikk

a VIKTORIA-gyalu,

mely egymaga pótolja a tök-, káposzta- és ugorka-gyalut. Meglepő szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és körítéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bérmentve, a pénz előleges bekiadásánál.

VIKTORIA-gyalugyár

BUDAPEST, 1233

Nagykorona-utca 11. szám.

Viszon. elárusítók kerestefnek.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.

brassói gyarából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készségeggel megadatik. 1032.

HUBERT J. E.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

Gs. és kir. udvari szállító pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozásokra [felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségén felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Állást keresők.

Gazdatiszti állást keres
azonnali belépésre 37 éves nős, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, aki eddigi működéséről igen jó referenciákkal bír. Közelebbiekre nézve az „Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület” titkári hivatala ad fölvilágosítást.

Gazdatiszti állást keres
azonnali belépésre is 18 évi gyakorlattal bíró, a gazdaság minden ágában jártas, kitűnő bizonyítványok fölött rendelkező család, óvadékképes gazdatiszt. Tudakozások E. L. címe az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatalához intézhetők.

Különfélék.

Tavaszbzsa vetőmag
eladó.

Kitűnő minőségű, bőtermésű, rozsdának, megdülésnek az őszi búzánál sokkal ellenállóbb
Ára q-ként 18 kor.
Ozv. gróf Pejachevich Arthurné mező-őri uradalmában
Posta: Kolozs.
Vasút: Virágosvölgy. 1244

Eredeti Hanna Vetőmag
Árpát ajánl:
Vodicka birtokos Smrzitz, Hanna, Mähren. 1268

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma,

u. p. Koncza.

ajánl, míg a készlet tart, Konczán 100 kilogrammonként az ár előzetes beküldésével szemben; nemesített minőségben:

Államilag ólomzárolt:

Lóheremag I.

Lóheremag II.

Francia perje

csomós ebir

Fűmagvak.

Cserháti tanártól meghonosított

óvári tak.-répamag

melyet a magyaróvári szarvasmarhateny.-egylet parasztgazdái 3 év óta 600 holdon felüli területen termelnek drassói magból bőtermőség és eltarthatóságáért. Koránérő, fehér, hl.-ként 55 kg. súlyu k.-holdanként 10 év óta 9-15 mm. termett:

duppai zab

lóbab

pernai lenmag

székely tengeri,

korai

királyné tengeri,

legbővebben termő

1902. Budapesten 2

első díj; 1903. szeptember Kolozsvárt

gulyabéli tehénkért és 3 éves bikákért

2 első díj.

Ezen gyorsan fejlőd, edzett hatalmas csontozatu 2-3 éves

magyar

bikákból

állandó készlet, árak 500-1500 korona. 1253

Előjegyezhetni:

1903. első díjat nyert

Pekingi kacsa

drbjára őszzsel szállítva 8 kor. tojás tuozattjára áprilban 5 kor.

Polónyi által Angliából importált

Orpingtonokra,

darabja őszzsel szállítva 16 korona.

Tojás tuozattja áprilban sárgáké 20 kor. fehéreké 20 „

Emdeni lud

Ősszel drbjára 16 kor.

Amerikai drbja 100 db 20 kor. Vadgesztenye 50 fa 100 db 20 k

Eladó előfák.

Luczfenyő 1 méter magas 70 fillér, 80 cm. magas 56 fill., 60 cm. magas 40 fill Nemesített gyümölcsfa 60 fill. vékonyhéju diófa 80 fill. Juharfa, kódiófa 20 fill., trombitafa 30 fill., vadgesztenyefa, jegyenyenyárfa 40 fillér. Két éves akácia csemete ezre 15 korona. Megrendelhetők: *Márffy Ede Budapest, vár, országház-utca 2. 1300.*

BÉLHURUT

Kitűnő gyógyszere a CORNIDES-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 áveget 8 koronáért bérmentve küld 1257

Cornides Károly és Társa.
Felka (Szepesmegye). Erdei gyümölcsöket földolgozó telep.

CIMBALOM

részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld **Varga Pál**

cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg hamarabb megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1182

Hantz Sándor

— könyvkötő —

Kolozsvárt, főtér 9.

Külföldön szerzett tanulmányaim és üzletem személyes vezetésem kedvező körülményei folytán minden megrendelésnek pontos kiszolgálással olcsón árakért teszek eleget. 1213

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképészek,

Mátyás király-tér 10.

Gr. Wass házban levő

fényképezési műtermeket

megnagyobbítva ujjonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték s kéri a n. é. közönség további pártfogását. 1127.

Nemes harcoz kanarit (Trute törzs) nappal és világításnál változatosan éneklést 15 napi próbaidővel küldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom. Tenyészdém több bel- és külföldi kiállításal kitüntetve. Csomagolás ingyen. **Óváry József, Rákosliget** (saját házban), a kanári tenyésztők együletének tiszteletbeli elnöke. Képes árjegyzék 50 oldalra terjedő utusitással bérmentve. 1236

Bajor I.
angol főtű-szabó műtermében
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi Miklós-n. és Mátyás király-tér szarok, Hantz-ház, bejárata Wesse-lényi-u. felől — a legújabb minták szerint és legjobb szövetelekből rind-kívül jutányosan vállalatunkból rind-és díszzőrnők, valamint sport, vadász és gazdasági ruhák! 1120

Unghváry László

(Czeplédi) 300 holdas börtér szőlőtelepének; továbbá gyümölcs- és szőlőiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól felfelé nemes csemeték, 2 forinttól felfelé sima és gyökerező szőlővesszők; továbbá —10—18 forinttól felfelé sajáttermésű rendkívül finom újborok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfadonoz, akác- és gleditschia-csemeték. **Tessék árjegyzéket (borról is) kérni.**

Hitelt nyujtok

1-2-3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, vizszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetségek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek. 5-9

— A hitelnnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik. —

Kurcz és Va
Photozinkografiai műintézete készíti a legjobb minőségű windereműnyomatványhoz
Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 13

A m. kir. államvasutak gépgyárának lokomobil-, cséplőgép és „Millennium” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításán a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A m. kir. államvasutak gép- gyárának vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32.

ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplőkészleteit, compound lokomobiljait

legujabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó és kévekötő aratógépeit

„Millennium”

továbbá: aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

1262

Erdélyrészi képviselő: WESSEL LEÓ, Kolozsvár, New-York szálló.

AZ
ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDELYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgőnyezim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legelőszőbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségleti czikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsiradék, kocsikenőcs, hajtószijjak, juta és lenszakok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által oltalmazott legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakat,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberndorfi répamagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigali mag után először termelt künö lenmagot, bal-tacziint, székely tengerit, hanna árpát, duppani zabot és egy nagyon bőven termő svéd zab-különlegességet a legjutányosabb árák mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju, sertés, stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágón túli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbi-zás érkezett.

1010

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár

részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, ön-működő-lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint feivonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzín és petroleum mótórokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

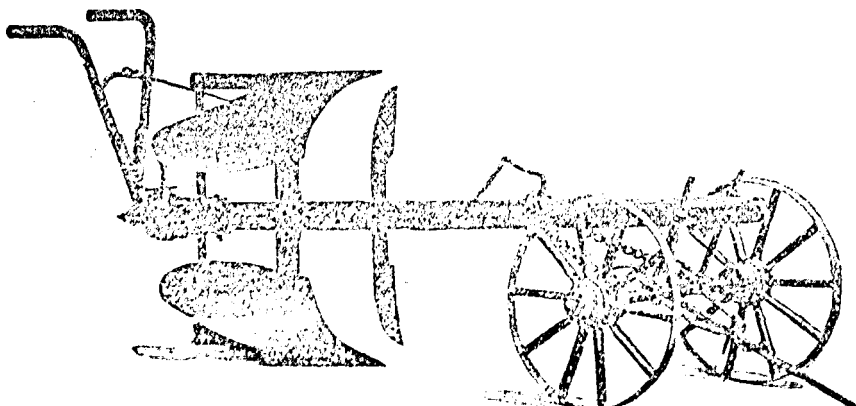
1903-ban: Kolozsvári kiállításon: diszoklevél, Nagy-Szebenben: aranyérem!

A nagyszebeni Limbek Rezső gazdasági gépműhelyében szerkesztett és gyártott

Limbek-féle szabadalmazott hegyi váltó-eke,

mely számos nagyobb gazdaságok közül Gróf Teleki László szedinkai uradalmában is nagyon jó sikerrel kötött agyagos földben kipróbáltatott és hol már több működésben van, minden gazdaságnak legforróbban ajánlhatók.

Egy eke ára 40 korona.

Kapható:

Limbek Rezsőnél,

Ló-tér 7. sz.

és

Jickéli F. Károly

vaskereskedőnél

Nagy-Szeben.

1187

